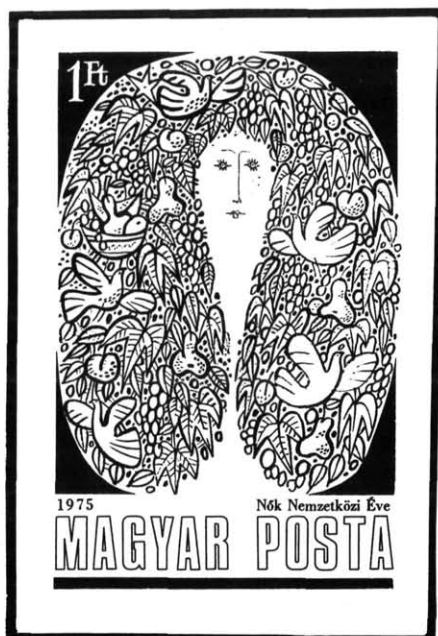

Európa Tanács – Európai gondolat: az Európa Tanács és Magyarországgal címmel kiállítás nyílt meg a Budavári Palota C épületének második emeletén 1994. március 12-én. A kiállítás célja az volt, hogy széles közönség szerezhesen sokoldalú információkat arról, mi is az Európa Tanács, miben áll tevékenysége, milyen eredményeket ért el, mire törekszik, mi a kapcsolata az új Magyarországgal, hogyan működik ez az egész, a tájékozatlanok által sokszor az Európai Unióval (Közösséggel) összekevert/tévesztett Európa Tanács. A kiállítás, amely egy hazánkban viszonylag ritka kiállítástípust testesít meg, elsősorban a pontos információkra összpontosít. Lehet, nem olyan látványos, nem olyan „szép”, mint egy virtigli kiállításnak lennie kell, ám annál több tény, faktumot, adatot, információt sugároz (ejakuál, ahogy *Szentmihályi János* szerette volt mondani).

A kiállítást – jelentőségét talán ez is kellőképpen jelzi – *Jeszzenszky Géza* külügyminiszter és *Catherine Lalumière* asszony, az Európa Tanács főtitkára képviseletében *Klaus Schumann* úr, az ET politikai igazgatóhelyettese nyitotta meg. A jelenlevő közéleti nagyságok, nagykövetek stb. mind-mind azt jelezték, nagy valami történt a Galéria termeiben. Aki azonban a protokolltól nem hagyja magát megteveszteni, az is helyesen teszi, ha megnézi a kiállítást: első forrásból meríthet. De akinek nem lesz – esetleg – módja megtekinteni a kiállítást, az is helyesen teszi, ha az azt rendező Információs és Dokumentációs Központ nevét és címét megjegyzi (az Európa Tanács magyarországi IDK-járól van szó), hozzájuk bátran fordulhat minden „európai” kérdéssel-kéréssel. Szóval: Postacím: Európa Tanács Információs

és Dokumentációs Központ, 1357 Bp., Pf. 3., Cím: 1055 Bp. Kossuth tér 1–3. Bejárat: az Országház XXV. kapuja (Országgyűlési Könyvtár). Éjjel-nappal hívható telefon (üzenetrögzítővel): 268-4857.

A Francia Köztársaság Elnöke 1994. január 3-i dekrétuma alapján beiktatta *Jean Favier* urat a Francia Nemzeti Könyvtár (Bibliothèque de France), a Bibliothèque National (Nemzeti Könyvtár) és az Établissement public de la Bibliothèque de France (a Bibliothèque de France közművelődési könyvtára) egyesüléséből született, ezek örökösének tekinthető könyvtári komplexum elnökének. Az új elnök egyik első gesztusa volt, hogy üdvözölje mindazokat, akik a nemzeti könyvtárak igaz-

gatói-elnökei nagy közösségéhez tartoznak, és akikkel, mint levelében írta: „funkcióm az eljövendő években együttműködésre szólít fel”.

Bakonyi-Balaton **Kalendáriumot** adott ki az 1994-es évre a veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár, *Varga Béla* szerkesztésében. A kalendáriumnak évekre visszamenő hagyománya van immár, erről a hagyományról és Varga Béla kalendáriumszerkesztői érdemeiről is megemlékezik a mű beosztóját író *dr. Mádl Ferenc* művelődési és közoktatási miniszter. A mű maga egyszerre követi a kalendáriumok több évszázados hagyományait, vagyis

nemcsak naptár, hanem a használó aféle kisenciklopédiája is, napokra lebontott, hónaponként, évszakonként összefoglalt útmutatója, házi mindenese, de egyúttal ünnepi és köznapi olvasmány-nak-valója is. Elsősorban persze a Bakony és Balaton-vidékieknek szól, az ő hagyományait ismerteti-közvetíti, még a szépírókat (többek közt *Eötvös Károly, Ágh István, Hunyadi István, Nagy László, Bodosi György, Tatay Sándor*) is az ő szájzük szerint válogatta, ám a műfaj érdekes lehet más vidékek lakóinak is. Maga a kiadvány pedig vonzó-érdekes olvasmány mindenki számára. A veszprémiek, Varga Béla kezdeményét-hagyományát érdemes lenne másutt is hasznosítani.

Debrecen Város Magistrátusának jegyzőkönyvei 1573

*Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 22.
Debrecen, 1992.*

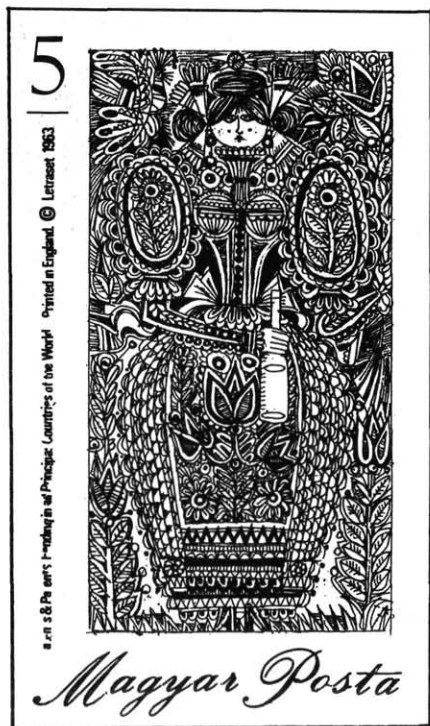
Nem sok településről mondható el hazánkban, hogy a mindennapi életének egyik legfontosabb forrása maradt volna. Debrecen ezen csekély kivételek közé tartozik: 1547-től ugyanis, néhány esztendőttől eltekintve, a városi tanács jegyzőkönyvei ránk maradtak. Majd több mint két évtizeddel a megjelenés gondolatának felvetődése után végre 1979-től útnak indult a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai sorozatában a jegyzőkönyvek anyagából készült válogatás *Balogh István, P. Szalai Emőke* és *Komoróczy György* gondozásában, akik Debrecen szabad királyi várossá nyilvánításának évéig, azaz 1693-ig tervezik a jegyzőkönyvek megjelentetését.

Kezdetben a kiadvány a jegyzőkönyvhöz igazodva nem a naptári, hanem a közigazgatási évet vette alapul, amely a bíróválasztáshoz alkalmazkodva Szent György naptól – Szent György napig tartott. Csak 1571-től esik egybe a naptári és a közigazgatási esztendő számítása az évkönyvben, de a bíróválasztás továbbra is Szent György naphoz (ápr. 24.) kötődik. Az idén megjelent 1573-as évkönyv feljegyzései is ezt tanúsítják, most másodizben sorolva fel a teljes magisztrátust, míg az első teljes névsort az 1571-es jegyzőkönyv tartalmazza.

A városi magisztrátus igazgatási és igazságszolgáltatási tevékenységének révén keletkezett jegyzőkönyvek lényege-

gében a tanács előtt lefolytatott magánjogi perekeltől készített egy-két mondatos tartalmi kivonatok (regeszták). Ezek túlnyomóan pénzbeli kölcsöntartozások, kereskedői megkárosítások, örökösödési viszálykodások miatt indított bírósági ügyek feletti rendelkezések, s leginkább csak az adatok és az ítélet szűk szavú ismertetésére szorítkoznak, de néhol miniatűr novellákban egész sorsok, családok élete bontakozik ki. Érdekességként az 1573-as évkönyv egy, az egyházi hatóságok által kimondott házasság felbontásának a világi törvénykezésben való végrehajtása kísérhető nyomon, valamint a *Thököly Imre* dédapjának több évig folyó marhavásárlási pere és *Méliusz Péter* özvegyének anyagi körülményei. A jegyző-nótárius személye és érzékenysége tehát igen nagy mértékben meghatározta, hogy milyen események kerültek megörökítésre, s elmondható, hogy az esetek döntő többségében fontos kérdéseket jegyeztek fel, amelyek nélkülözhetetlenek Debrecen régmúltjának megismeréséhez.

A feljegyzések értékét növeli még, hogy belőle lehet megismerni a mezőváros bírósági gyakorlatának közel 200 évét, mivel Debrecen 1361 óta volt felruházva a szabad bíróválasztás jogával. Ugyanakkor az 1573-as év eseménye Debrecen történetében, hogy ez évtől végleg Erdélyhez tartozott államjogilag az Alföld kálvinista Rómája. Mindez magával hozta, hogy megsokszorozódtak az erdélyi fejedelemhez intézett feljegyzések és az onnan érkező ítéletlevelek. De az 1572-ben megválasztott *Báthori István* fejedelemsége alatt Debrecen magisztrátusa jelentős autonómiát vívott ki magának. Többek közt megkapta a jogot, aminek révén a cívisvárosban megtelepedő nemesek fellett ítélezhetett. A nemesség és a városi tanács jogviszonyának alakulásáról bővebben a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár

1991-es évkönyvében indult sorozatban lehet olvasni Balogh István kutatásai alapján.

Ezek a feljegyzések természetesen nem adnak teljes, hiánytalan képet a város életéről, de folyamatosan megismertetnek a város arculatának, társadalmának, lakói életének alakulásával. A város fejlődésének, fejlesztésének szinte egyetlen forrásai ezek az évkönyvek, amelyek hűen tükrözik a városi közigazgatás állapotát, az ipar, a kereskedelem életét, az árucserforgalom változásait, irányait, tehát egyszerre gazdasági, művelődési, politikatörténeti érdekességek tárháza ez a gyűjtemény, amelynek 1573-as jegyzőkönyvét az idén 80 esztendőös Balogh István fordította, váltogatta és rendezte sajtó alá.

Pusztai Ilona

Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz

Budapest, 1994. március 10.

34. szám

Rybicka Raymond – A szakszervezeti könyvtárosok nagy generációjának egy tagja hagyott itt bennünket 1994. február 19-én. Rybicka Raymondot március 8-án az Új Köztemetőben helyezték örök nyugalomra. Búcsúzunk Tőled, Raji!

Vándorgyűlés 1994, Körmend – A vándorgyűlés szervező bizottsága a Kultouristot (magyarul: Mészáros Antalt) bízta meg a kapcsolódó kiállítás megszervezésével. Február folyamán kimentek a meghívók a leendő kiállítókhoz. Reméljük, hogy az idén is érdekes kiállításban lesz részük a vándorgyűléseknek. Jó lenne, ha minél több hazai könyvtár és könyvtárellátó cég is megjelenne Körmenden.

Szakmai programok – A szervezetek bejelentették támogatási igényeiket az 1994-re tervezett szakmai programjaikhoz. Az elnökség az 1994. március 17-i ülésén foglalkozni az igények arányos kielégítésével. Egyetlen bökkenő van: még nem érkezett meg az MKE számlájára a Művelődési és Közoktatási Minisztériumtól remélt támogatás. Amíg azonban ez meg nem történik, az elnökség csak feltételesen oszthatja el az összegeket.

Pályázat a könyvtári szolgáltatások fejlesztésére – A Hírlevél 1993. 20. számában jelent meg az a pályázati felhívás, amelyre a már végrehajtott szolgálatfejlesztésekkel (elnézést a csúnya fogalmazásért) lehet jelentkezni 1994. április 30-áig. Néhány pályázat már be is érkezett. Többen azonban félreértették a kiírást, és könyvtáruk fejlesztéséhez reméltek támogatást ettől a pályázattól. Ez sajnos nem megy. A titkárság várja a könyvtárosi teljesítményekről szóló további pályázatokat.

Adatok 1993-ról – az MKE-nek 1993-ban 2367 egyéni és 26 testületi tagja volt. Az egyéni tagok közül 689-en egy második szervezetben is regisztráltatták magukat. A testületi tagok közül négyen természetben rótták le tagdíjfizetési kötelezettségeiket, 22-en pedig összesen 93 000 forint tagdíjat fizettek. Az egyéni tagoktól 878 943 forintnyi tagdíj folyt be, amiből 522 626 forint maradt a szervezeteknél és 356 317 forint került a titkárság számlájára. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1993-ban 1 250 000 forinttal támogatta az MKE tevékenységét. A főbb kiadási tételek: 975 000 forint a szervezetek szakmai programjaira, 60 000 forint a Hírlevél előállítására, 100 000 forint a 3K támogatására, 100 000 forint a könyvtárosképzésért alapítványnak, 310 000 forint nemzetközi kapcsolatokra, 210 000 forint a vándorgyűlési meghívásokra, 56 000 forint postaköltségre, 147 000 forint munkabérre és tbj-re.

Nemzeti Kulturális Alap – Az NKA 1994. március 7-én adja át a könyvtári és levéltári szakmai kollégium tagjainak a megbízóleveleket. Az NKA Bizottsága 1994. március 16-án osztja fel az idei pénzügyi keretet az egyes szakmai kollégiumok között. A szakmai kollégiumoknak 1994. március 10-én 15 óráig kell az NKA Igazgatóságán leadniuk szakmai célkitűzéseiket. – Ide tartozik, hogy az MKE elnöksége az

1994. január 27-i ülésén megvitatta a Nemzeti Kulturális Alap könyvtári kereteinek felhasználását érintő állásfoglalásának tervezetét, melyet a főtítkár terjesztett elő. Az elhangzott észrevételek alapján elkészült a módosított szöveg, amely jelenleg az elnökség tagjainak írásbeli észrevételeit várja véglegesítés céljából. Az állásfoglalást – amelyet egyben „követi utasításnak” is szán képviselőjének a szakmai kollégiumban – az elnökség a 3K-ban fogja közzétenni.

Kötelespéldány-törvény – A Művelődési és Közoktatási Minisztérium könyvtári osztálya előkészítendő az új kötelespéldány-törvényt – amelyet minden érdekelt fél és a könyvtáros szakma egésze kiemelt fontosságúnak és sürgősnek tekint – értekezletet tartott 1994. február 11-én, idevágó koncepciója kialakítása végett. Az MKE elnöksége *Papp Istvánt* delegálta már korábban a munkacsoportba. Ő – akadályoztatván – nem vett részt a megbeszélésen, hanem részletes írásbeli hozzászólást juttatott el a könyvtári osztályra. Az érdeklődők megkaphatják a hozzászólás másolatát.

Közoktatási kutatás – A JATE pedagógiai tanszéke vállalkozott annak feltérképezésére, hogy a döntéshoztatalban szerepet játszó szakmai, politikai, érdekvédelmi szervezetek, valamint a klientúra milyen véleményt alkotott a közoktatási rendszer problémáiról. A vizsgálódás kérdőívét a titkárság az MKE 10. e területen mérvado személyiségéhez továbbította.

Borsod Megyei Szervezet – A BMSZ vendége volt 1993. december 7-én Rónai Tamás, aki az osztályozás aktuális kérdéseiről folytatott kerekasztal-beszélgetésen vett részt. 1994. február 28-án Tóvári Judit adott tájékoztatást a tagságnak a könyvtáros szakma továbbtanulási, képzési lehetőségeiről. A BMSZ elkészítette 1994-re szóló munkatervét, amelyben ilyen pontok szerepelnek: tájékoztató a magyar nemzeti bibliográfiáról, kirándulás Gömörszőlősrre, nyugdíjas könyvtárosok visszaemlékezései, a nemzeti alaptanterv kérdései.

Borsod Megyei Szervezet – Zempléni Könyvtárosok Szervezete – A két szervezet együttműködésében tanulmányutat tervez a szlovákiai Svidnikbe, ahol holland támogatással bibliobusz-szolgálatot szerveztek meg. A kiránduláson – a tervek szerint – néhány kistelepülés polgármestere is részt vesz.

Hajdú-Bihar Megyei Szervezet – A HBMSZ tájékoztatásul megküldte a titkárságnak az 1993. évi gazdálkodásról szóló jelentést. Több, mint 200 000 forint mozgásáról ad számot a korrekt beszámoló. – Talán már harmadik alkalommal rendezi meg bálját a HBMSZ 1994. március 18-án a Postás Üdülő pompás termeiben, ahol minden könyvtáros díszvendégnek minősül. Jó mulatást kívánunk!

Heves Megyei Szervezet – A HMSZ 1994. évi munkatervéből: kommunikáció, információ, közösség és vallásosság; a könyvtári szolgáltatások és a személyi adatvédelem; részvétel a körmendi vándorgyűlésen; vezetőségválasztás; tapasztalatcsere; autóbuzsos kirándulás.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezet – Hagyomány van születőben: második alkalommal rendezett már a JNSZMSZ Könyvtári Kulturális Napokat 1994. február 21-étől 26-ig. A program még a tavalyinál is gazdagabb volt, s kiterjedt az egész megyére. A városi könyvtárakon kívül bekapcsolódtak a községi könyvtárak is egy-egy rendezvényvel. A vállalkozást számos szponzor támogatta, olyan vállalatok, amelyek fontosnak tartják a könyvtári ellátás előmozdítását. Kíváncsiak vagyunk, mit találnak ki jövőre a szolnokiak és a Jász-Nagykun-Szolnok megyebeliek.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezet – A SZSZBMSZ a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Könyvtárak Egyesülésével közösen nyitott szakmai napot szerve-

zett Nyíregyházán 1994. február 16-án. Geró Péter az FSZEK új számítógépes szolgáltatását, az irodalomtudományi és művészeti folyóiratok és könyvek analitikus adatbázisát, Rónai Iván pedig az Országgyűlési Könyvtár számítógépes szolgáltatását, a PRESSDOK-ot ismertette. Délután az önkormányzati képviselők kaptak tájékoztatást a Móricz Zsigmond Könyvtár számítógépes adatbázisairól. A rendezvény nemcsak a résztvevők körében, hanem a városban is jó visszhangot váltott ki.

Gyermekkönyvtáros Szekció – A GYSZ tevékeny közreműködésével megjelent a *Könyvtári kalauz*, a gyermek- és iskolai könyvtárosok segédkönyve. Közel félszáz játék és feladvány mutatja be a könyvtár és a könyvek használatát. A GYSZ – egy pályázat elnyerésével – 3000 községi könyvtárnak és tagjainak 70 000 forint értékben ártámogatást nyújtott a segédlet beszerzéséhez. – A GYSZ kezdeményezésére és közreműködésével megkezdődött a Jászberényi Tanítóképző Főiskolán a négy féléves, felsőfokú gyermekkönyvtáros-képzés. – A Mágus Kiadó a GYSZ-szel közösen „Világok-Virága játékok” címmel olvasópályázatot hirdetett 10–14 éves gyermekek számára. A többfordulós játékok feladványait a Furfang című gyermekrejtvény-újság, valamint a Magyar Rádió közli.

Könyvtárostanárok Szervezete – A KSZ a Magyar Olvasástársasággal együtt rendezi meg 1994. március 25–26-án Székesfehérvárott, az Árpád Szakképző Iskolában konferenciáját, amelynek címe: Egy tantárgyköri feladat: az olvasás; szövegértés és szövegtelmezés a humán és reál tárgyakban. A hallatlanul gazdag és érdekes program előadói között egyaránt szerepelnek tanárok és könyvtárosok. Kíváncsian várjuk az előadásokat, kinyomtatott formájukban is.

IFLA Könyvtáros Egyesületek Menedzselésének Kerekasztala – A rendezvényről hírt adtunk a Hírlevél 1994. 33. számában. Azóta véglegessé vált a szeminárium programja, kialakult a résztvevők és az előadók listája is. Ez alkalommal veszi át *Rusell Bowden*, a Library Association helyettes igazgatója a már régen neki ítélt Magyar Könyvtárosok Egyesületéért emlékérmét.

IFLA Katalógizálási Szekció – Közel négy éve jelent meg az ISBD(CF), azaz a számítógépes fájlok bibliográfiai leírásának nemzetközi szabványa. Azóta azonban újabb fejlemények jelentkeztek a nagyon is gyorsan fejlődő területen. (Gondoljunk csak az interaktív multimédiára, az optikai technológia vívmányaira, a távoli elektronikus fájlokhoz való hozzáférésre az Interneten keresztül, a számítógépes fájlok változatos fizikai formátumaira.) Ezért a Katalógizálási Szekció állandó bizottsága kezdeményezi az ISBD(CF) revízióját, s kér minden érdekelt szervezetet, intézményt és szakembert észrevételei, javaslati megtételére. Cím: Olivia Madison, Chair, IFLA Standing Committee on Cataloguing, 102B Parks Library, Iowa State University, Ames, IA 50011–2140 USA. (Telefonszáma, faxszáma és elektronikus postafiókjának száma a titkárságon.)

Gyerekkönyvtárosi szeminárium – A Büchereiverband Österreichs 1994. június 6-ától 10-éig szemináriumot rendez a mesék megjelenítésének témakörében. Erre szeretettel vár egy magyar könyvtárost is. A meghívást a titkárság továbbította a Gyermekkönyvtáros Szekció vezetőségéhez. Reméljük, akad résztvevő.

COPERNICUS-pályázat – Megérkezett az MKE titkárságára az Európai Unió Bizottsága XII. főigazgatóságának értesítése a COPERNICUS-pályázat meghirdetéséről. A titkárság az egyetemi és a megyei könyvtárak testületei, a KIK-et és az országos szakkönyvtárakat értesítette a lehetőségről.

Kitüntetések – az MKE elnöksége a maga részéről is kíván kitüntetési javaslatokat

felterjeszteni a művelődési kormányzathoz. (Az MKE szervezetei ugyanezt közvetlenül, saját jogon teszik meg.) Az elnökségi kitüntetési javaslatokat a titkárság átadta a tanács elnökének, hogy kikérje róluk a tanács véleményét. Híven korábbi álláspontunkhoz, nem kezeljük titkosan a kitüntetési javaslatokat, mivel véleményünk szerint már az is az elismerés jele, ha valaki felterjesztésre érdemesül. Ezért most is nyilvánosságra hozzuk az elnökség személyi javaslatait. Szinnyi József-díjra *Komjáthy Miklósnét* és *Gereben Ferencet* tartja méltónak az elnökség, a Népművelésért díjra pedig *Horváth Árpádnét* és *Vizi Lászlót*. Szorítunk értük! – Részletek a kitüntetési javaslatokból. *Komjáthy Miklósné*: Irányította a Magyar könyvészet 1945–1960. 1–5. kötete szerkesztési munkálatait és részt vett a Zeneművek 1945–1960., valamint a Térképek 1945–1960. c. bibliográfiák szerkesztésében. Ezután a két világháború közötti időszak retrospektív bibliográfiájának (Magyar Könyvészet 1921–1944.) szerkesztésével foglalkozott. Ő szerkesztette a Petrik 5. Pótlások kötetet is (Magyarország bibliográfiája 1712–1860). Életműve kiemelkedik a szakmában. – *Gereben Ferenc*: Több országos és helyi olvasás- és könyvtárszociológiai vizsgálatot vezetett. Alapvető kutatásokat végzett a hazai felnőtt társadalom olvasási kultúrájával, könyv- és könyvtárhasználati szokásaival kapcsolatban. Ebben a témakörben publikált cikkei, könyvei, egyetemi és főiskolai tankönyvei, hazai és külföldi előadásai, valamint egyetemi és főiskolai oktatói működése nyomán neve és munkássága szakmai körökben közmegebecsülésnek örvend. – *Horváth Árpádné*: 1972 óta vezeti az isaszegi Községi Könyvtárt. Nevéhez fűződik az új könyvtár létrehozása, amely egy kis szobából került a község új művelődési központjába. Kezdeményezőkézségére jellemző, hogy Pest megyében elsőként szervezett családi könyvtárt. Része volt a korszerű állományelrendezési forma elterjesztésében. Tevékenységének köszönhetően a könyvtár a község társadalmi életének egyik fő központjává vált. Számos kisközösség talált otthonra a könyvtár termeiben. A Gödöllő környéki könyvtárosok munkaközössége vezetőjévé választotta őt. – *Vizi László*: A körmendi Járási, majd Városi Könyvtárnak 1952 óta igazgatója. Mindaz, ami több mint 41 év alatt Körmend és vonzáskörzete könyvtári ellátásában történt, összefonódott nevével. 1963-ban vezette be a szabadpolcos rendszert, az elsőként hozott létre helyismereti gyűjteményt, újraindította 1976-ban a Körmendi Füzetek c. sorozatot. Élenjárta a számítógép könyvtári alkalmazásában: statisztikát, helyismereti feltárást, közérdekű tájékoztatást valósított meg segítségével. A város közművelődésében aktívan vett részt különböző rendezvények, akciók, olvasótáborok szervezésével. A volt MSZMP székházban korszerű könyvtárat alakított ki.

Állást kínál – Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum felsőfokú végzettségű könyvtárost keres tárgyszavazásra, referálásra. Német és angol nyelvtudással rendelkezők előnyben részesülnek. Az állás azonnal elfoglalható. Önéletrajzzal postán vagy személyesen lehet jelentkezni Varga Katalinnál (1363 Bp., Pf.: 49 vagy 1055 Bp., Honvéd u. 19.)

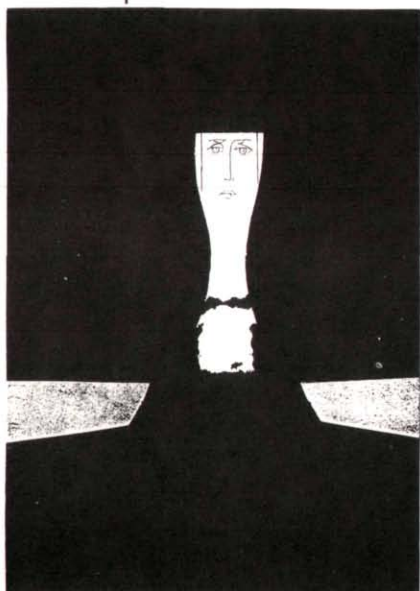

A KÉKSZALLÚ HERCEG VÁRA OPERA

MAGYAR POSTA 1 Ft

Kass János bélyegterveiből

MAGYAR POSTA 1 Ft

MAGYAR POSTA 1 Ft

